

ГРІДІНА АНАСТАСІЯ РОМАНІВНА

курсант 2 навчальної групи 2 навчального курсу
Військово-юридичного інституту Національного
юридичного університету імені Я. Мудрого

МОРОХОВСЬКИЙ МИКОЛА ЛЕОНІДОВИЧ

доцент кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичного інституту Національного
юридичного університету імені Я. Мудрого

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Сучасний збройний конфлікт переконливо демонструє, що правове та організаційне забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів Національної гвардії України залишається однією з найбільш нагальних проблем, яка безпосередньо визначає ефективність їхньої діяльності та збереження особового складу [2, 3].

Аналіз правових та організаційних аспектів службово-бойової діяльності підрозділів Національної гвардії України виявляє кілька ключових проблем.

По-перше, чинна нормативно-правова база, що складається з Конституції України, Закону України «Про Національну гвардію України», Закону України «Про національну безпеку України» та норм міжнародного гуманітарного права, зокрема Женевських конвенцій 1949 року, не повною мірою враховує специфіку застосування Національної гвардії України в умовах повномасштабного збройного конфлікту [1, 4]. Існуючі законодавчі норми розроблялися переважно для умов мирного часу або антитерористичних операцій, тоді як сучасна службово-бойова діяльність вимагає чіткішого правового регулювання питань застосування сили, взаємодії з іншими структурами та розподілу повноважень у зоні бойових дій [3].

По-друге, організація службово-бойової діяльності підрозділів Національної гвардії України стикається зі значними труднощами у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони. Відсутність єдиних стандартів координації, узгоджених протоколів обміну інформацією та чітко визначеної субординації між різними відомствами в реальних умовах бойових дій суттєво знижує ефективність спільних операцій [2]. Це підтверджується практичним досвідом застосування підрозділів Національної гвардії України під час оборони Маріуполя, бойових дій на Київщині та участі у відновленні контролю над деокупованими територіями, де координація між різними силовими структурами нерідко здійснювалася в умовах правової невизначеності та за відсутності єдиного командування.

По-третє, аналіз бойового досвіду свідчить про те, що логістичне забезпечення підрозділів у зонах активних бойових дій залишається вразливим місцем організаційної структури Національної гвардії України. Недостатня адаптація логістичних процедур до умов ведення бойових дій призводить до затримок у постачанні та знижує оперативні можливості підрозділів [2, 3]. Водночас правове регулювання надзвичайних заходів матеріально-технічного забезпечення в умовах воєнного стану потребує окремого законодавчого врегулювання.

Наукова новизна цього дослідження полягає у комплексному поєднанні аналізу чинного законодавства з узагальненням практичного бойового досвіду підрозділів Національної гвардії України, що дозволяє виробити конкретні пропозиції, засновані не лише на теоретичних міркуваннях, а й на реальних потребах, виявлених у ході збройного конфлікту.

Перелічені проблеми мають конкретні практичні наслідки: правова невизначеність уповільнює прийняття рішень у критичні моменти; відсутність скоординованої взаємодії підвищує ризики для особового складу; недосконалість організаційних механізмів знижує загальну боєздатність підрозділів. Саме тому вирішення цих питань потребує комплексного

підходу на кількох рівнях. На законодавчому рівні необхідно внести цільові зміни до Закону України «Про Національну гвардію України», які б чітко визначали повноваження підрозділів Національної гвардії України при веденні бойових дій спільно з ЗСУ та іншими силовими структурами в умовах воєнного стану [1, 3]. На організаційному рівні пріоритетним завданням є запровадження єдиних стандартів взаємодії та протоколів обміну інформацією, орієнтованих на сумісність із системами інших складових сектору безпеки і оборони. На рівні підготовки особового складу необхідно систематично впроваджувати спільні навчання з підрозділами Збройних Сил України, що дозволить відпрацювати взаємодію та сформуванню спільну тактичну культуру ще до виникнення кризових ситуацій [2].

Таким чином, правові та організаційні аспекти службово-бойової діяльності підрозділів Національної гвардії України є системною проблемою, вирішення якої безпосередньо визначає обороноздатність держави. Досвід, набутий у ході сучасного збройного конфлікту, повинен стати підставою для глибокої реформи як нормативно-правової бази, так і організаційних механізмів діяльності Національної гвардії України. Свочасне вдосконалення законодавства, підвищення ефективності управління та якості підготовки особового складу є не лише теоретичними завданнями, а й практичними передумовами успішного виконання Національною гвардією України своїх завдань в умовах тривалого збройного конфлікту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 10.03.2025).
2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року № 876-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 17. Ст. 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 10.03.2025).
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 10.03.2025).
4. Женевські конвенції від 12 серпня 1949 року та Додаткові протоколи до них. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153 (дата звернення: 10.03.2025).

КАЗІМІРОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ

кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри підготовки офіцерів запасу Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПОСУХОВА АННА АНДРІЇВНА

студентка 2 курсу 5 групи кафедри підготовки офіцерів запасу, Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Сектор безпеки і оборони України є основою забезпечення державного суверенітету, територіальної цілісності та стабільності країни. В умовах повномасштабної війни його значення значно зросло, однак разом із цим загострилися і проблеми, пов'язані з корупційними ризиками. Корупція в цій сфері становить серйозну загрозу не лише